

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Ενότητα 7: Η μελέτη των ορατών παιδαγωγικών πρακτικών

Αλεξάνδρα Βασιλοπούλου

Σχολή Επιστημών της Αγωγής

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Χειμερινό εξάμηνο 2015

Διδάσκουσα: Αλεξάνδρα Βασιλοπούλου

avasil@ecd.uoa.gr

Μάθημα 7^ο: Η μελέτη των ορατών παιδαγωγικών
πρακτικών

Ερωτήματα

- 1) Πώς μπορούμε να αναλύσουμε διαφορετικές παιδαγωγικές πρακτικές;
- 2) Ποιες ταξικές παραδοχές εμπεριέχονται στις διαφορετικές παιδαγωγικές πρακτικές;
- 3) Ποιες οι εσωτερικές διαφοροποιήσεις διαφορετικών παιδαγωγικών;

Basil Bernstein

Θεωρία των παιδαγωγικών πρακτικών

- Bernstein, B. (1975) *Class, codes and control*, Vol. 3, London: Routledge & Kegan Paul.
- Bernstein, B. [1989,1991](2000) *Παιδαγωγικοί Κώδικες και Κοινωνικός Έλεγχος*, (εισαγωγή-μετάφραση Ι. Σολομών), Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Bernstein, B. (1990) *The Structuring of Pedagogic Discourse, Class, codes and control*, Vol. 4, London: Routledge.
- Bernstein, B. [1996](2000 αναθεωρημένη έκδοση) *Pedagogy, Symbolic Control and Identity: Theory, Research, Critique*, Oxford: Rowman & Littlefield.

Αόρατες παιδαγωγικές πρακτικές:
φιλελεύθερες/προοδευτικές και
ριζοσπαστικές/προοδευτικές

Bernstein, B. (1991β)(β' έκδοση) «Κοινωνική
τάξη και παιδαγωγικές πρακτικές»
Παιδαγωγικοί Κώδικες και Κοινωνικός Έλεγχος,
Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Ταξικές παραδοχές της ορατής παιδαγωγικής πρακτικής

- Έμφαση στην επιτέλεση.
- Σημασία έχει οι μαθητές να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα κριτήρια ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξής τους.

«Όσο ισχυρότερη είναι η ταξινόμηση και η περιχάραξη, τόσο περισσότερο η εκπαιδευτική σχέση έχει την τάση να είναι ιεραρχική και τελετουργική, με τον μαθητή να θεωρείται αδαής, έχοντας μικρή κοινωνική θέση και ελάχιστα δικαιώματα»

(Bernstein 1971: 58)

Εσωτερικές διαφοροποιήσεις ορατών παιδαγωγικών:

- Αυτόνομη Ορατή Παιδαγωγική (ΑΟΠ)- έμφαση στην αυτονομία της γνώσης
- Προσαρμοσμένη στην Αγορά Ορατή Παιδαγωγική (ΠΑΟΠ)- έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση, καλλιέργεια «δεξιοτήτων».

Πώς ανταποκρίνονται τα παιδιά με διαφορετική ταξική προέλευση σε ορατές πρακτικές;

- Είναι πιο εύκολο να παρακολουθήσουν το σχολείο μέσα από ορατές (παρά αόρατες) πρακτικές οι μη προνομιούχοι μαθητές (π.χ. Αφροαμερικανοί της εργατικής τάξης στην έρευνα της Delpit (1997)).
- Κάτι τέτοιο απαιτεί: υποστηρικτικές προσχολικές δομές, χαλάρωση της περιχάραξης ως προς τους κανόνες βηματισμού και αλληλουχίας, χαλάρωση της περιχάραξης που ορίζει την επικοινωνία ανάμεσα στη σχολική τάξη και στις κοινότητες με τις οποίες το σχολείο έρχεται σε επαφή (Bernstein 1990: 79).

Η μελέτη μιας ριζοσπαστικής ορατής παιδαγωγικής (Bourne 2004)

- Παρουσιάζει το παράδειγμα μια επιτυχημένης διδασκαλίας λογοτεχνίας σε μη προνομιούχους μαθητές.
- Εναλλάσσονται ισχυρές ταξινομήσεις χώρου και λόγου + ισχυρές περιχαράξεις της σχέσης εκπαιδευτικού/μαθητή

με

χαλαρότερες ταξινομήσεις χώρου και λόγου και χαλάρωση του βηματισμού + αλλαγή της μορφής του λόγου.

Βιβλιογραφία

- Bernstein, B. (1971) “On the classification and framing of educational knowledge” στο M. F. D. Young (επιμ.) *Knowledge and Control: New Directions for the Sociology of Education*, London: Collier-Macmillan.
- Bernstein, B. (1990) *The Structuring of Pedagogic Discourse, Class, codes and control*, Vol. 4, London: Routledge.
- Bourne, J. (2004) “Framing Talk: towards a ‘radical visible pedagogy’ ” στο J. Muller, B. Davies & A. Morais (επιμ.) *Reading Bernstein, Researching Bernstein*, London: RoutledgeFalmer.
- Delpit, L.D. (2004), “The silenced dialogue. Power and pedagogy in educating other people’s children” in Ladson-Billings G. & Gillborn D., *Multicultural Education*, London: RoutledgeFalmer, 225-242. (πρώτη δημοσίευση στο Halsey κ.ά. 1997)

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη [εδώ](#).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιων Αθηνών, Αλεξάνδρα Βασιλοπούλου 2015. Αλεξάνδρα Βασιλοπούλου. «Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Εισαγωγή». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: opencourses.uoa.gr/courses/ECD105.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: ΜΠΑΖΙΛ ΜΠΕΡΝΣΤΑΪΝ. Copyrighted. Σύνδεσμος:

http://www.thefullwiki.org/Basil_Bernstein. Πηγή: www.thefullwiki.org.

